

נייר עמדה אישי תחום הדעת: ספרות חמ"ד

מהו נייר עמדה אישי?

במשימה זו יתבקשו התלמידים לכתוב נייר עמדה אישי העוסק בנושא/סוגיה/דילמה שבחרו מתוך היצירה הנלמדת (נובלה של עגנון / דרמה)

שלבי ביצוע המשימה

המשימה מורכבת מארבעה שלבים:

שלב 1 – היכרות עם המשימה: הכרת הנדרש במשימה ובשלביה השונים; הכרת הקריטריונים שעל פיהם יוערך התוצר הסופי; צפייה בתוצר לדוגמה.

שלב 2 – תכנון: תכנון שלבי ביצוע המשימה; בחירה והצגה בראשי פרקים של הנושא/הסוגיה/הדילמה; בחירה והצגה בראשי פרקים של העמדה (בעד/נגד/פרשנות) שבמוקד נייר העמדה; בחירה והצגה בראשי פרקים של העמדה (בעד/נגד/פרשנות) הנגדית/הנוספת; ציון והצגת מושגים; הצגה וסיווג של מקורות; הגשה למורה של ראשי הפרקים, המושגים והמקורות.

שלב 3 – טיוטה: הרחבת ראשי הפרקים שהוגשו בשלב 2 ועריכת שינויים נדרשים בהתאם להערות המורה בשלב 2; כתיבת תוכן לפשרה המוסכמת; הגשה למורה של טיוטת המשימה.

שלב 4 – הגשה סופית: כתיבה, עריכת שינויים נדרשים בהתאם למשוב המורה בשלב 3 והגשה של התוצר הסופי ומבדק/משוב אישי (רפלקציה),

התוצר

התוצר "נייר עמדה אישי" מחולק לכמה חלקים:

1. תיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה
2. הצגת העמדה/הפרשנות שבמוקד נייר העמדה
3. הצגת העמדה/הפרשנות הנגדית/הנוספת
4. הפשרה המוסכמת
5. מושגים
6. מקורות
7. משוב אישי (רפלקציה)

פירוט חלקי התוצר "נייר עמדה אישי":

תיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה

- התלמיד יבחר נושא/סוגיה/דילמה מהיצירה הנלמדת. נושא זה יהיה הבסיס לתוכן נייר העמדה שיכתוב (לאחר שאישר המורה את הנושא שבחר התלמיד).
 - התלמיד יכתוב כותרת לנייר העמדה. על כותרת זו לשקף את הקונפליקט העומד במרכז נייר העמדה.
 - התלמיד יציג את הנושא/הסוגיה/הדילמה שבחר באופן ברור, מהימן ומפורט.
 - התלמיד יציין מושג ספרותי אחד לפחות, התלמיד ישלב ויקשר את המושג לנושא/לסוגיה/לדילמה.
 - התלמיד יציין ויסוג מקור אחד לפחות, מלבד היצירה עצמה, מהימן ורלוונטי לתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה. התלמיד ינמק מדוע לדעתו הוא מהימן ורלוונטי למשימה. התלמיד ישלב את המקור בתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה על ידי הוספת מראה מקום מלא ומפורט.
 - התלמיד יכתוב בלשונו וישתמש באופן ביקורתי ואחראי בכלי בינה מלאכותית (לאחר שאימת ועיבד את המידע שהתקבל).
- המלצה: חלק זה יהיה בהיקף של כ-200-400 מילים.

הצגת העמדה/הפרשנות שבמוקד נייר העמדה

- התלמיד יבחר ויצג עמדה שתהיה המוקד של נייר העמדה (בעד/נגד או פרשנות).
- התלמיד יציג באופן ברור, מהימן ומפורט את העמדה/הפרשנות שתהיה המוקד של נייר העמדה. התלמיד יציג שני נימוקים התומכים בעמדה/בפרשנות זו.

- התלמיד יבסס כל נימוק על מושג ספרותי שונה. אחד המושגים לפחות יהיה מושג חדש – כלומר, מושג שלא שימש אותו קודם לתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה וכן להצגת העמדה/הפרשנות הנגדית/הנוספת. המושג שישמש לביסוס הנימוק השני יכול להיות מושג חוזר – כלומר, מושג שכבר שימש לאחד מרכיבי המשימה. אם לא נמצא מושג חוזר המתאים לביסוס הנימוק השני, יציג התלמיד מושג חדש נוסף. התלמיד ישלב ויקשר את המושגים לנימוקים.
- התלמיד יציג ויסווג מקור ספרותי אחד לפחות, מלבד היצירה עצמה, מהימן ורלוונטי לנימוקים לעמדה/לפרשנות שבמוקד נייר העמדה. מקור זה שונה מהמקורות ששימשו אותו לתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה ולהצגת העמדה/הפרשנות הנגדית/הנוספת. התלמיד ינמק מדוע לדעתו המקור מהימן ורלוונטי למשימה. התלמיד ישלב את המקור בהצגת העמדה/הפרשנות על ידי הוספת מראה מקום מלא ומפורט.
- התלמיד יכתוב בלשונו וישתמש באופן ביקורתי ואחראי בכלי בינה מלאכותית (לאחר שאימת ועיבד את המידע שהתקבל).
- המלצה: חלק זה יהיה בהיקף של כ-200-400 מילים.

הצגת העמדה/הפרשנות הנגדית/הנוספת

- התלמיד יציג באופן ברור, מהימן ומפורט עמדה/פרשנות נגדית/נוספת. התלמיד יציג נימוק אחד התומך בעמדה/בפרשנות הנגדית/הנוספת.
- התלמיד יציין מושג ספרותי אחד לפחות, הרלוונטי לנימוק לעמדה/לפרשנות הנגדית/הנוספת. התלמיד ישלב ויקשר את המושג לנימוק. על מושג זה להיות שונה מהמושגים ששימשו אותו לתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה ולהצגת העמדה/הפרשנות שמהווה המוקד של נייר העמדה. התלמיד ישלב ויקשר את המושג לנימוק.
- התלמיד יציג ויסווג מקור ספרותי אחד לפחות, מלבד היצירה הנלמדת, מהימן ורלוונטי לנימוק לעמדה/לפרשנות הנגדית/הנוספת. על מקור זה להיות שונה מהמקורות ששימשו אותו לתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה ולביסוס העמדה/הפרשנות שבמוקד נייר העמדה. התלמיד ינמק מדוע לדעתו המקור מהימן ורלוונטי למשימה. התלמיד ישלב את המקור בהצגת העמדה/הפרשנות הנגדית/הנוספת על ידי הוספת מראה מקום מלא ומפורט.
- התלמיד יכתוב בלשונו וישתמש באופן ביקורתי ואחראי בכלי בינה מלאכותית (לאחר שאימת ועיבד את המידע שהתקבל).
- המלצה: חלק זה יהיה בהיקף של כ-100-300 מילים.

הפשרה המוסכמת

- התלמיד יקרא שוב בעיון את הנימוקים שהציג עבור העמדה/הפרשנות שבמוקד נייר העמדה ואת הנימוק שהציג לעמדה/לפרשנות הנגדית/הנוספת.

- התלמיד ישקול מחדש את עמדתו, יזהה ויצייג את הנקודות שעליהן יש הסכמה בין הטיעונים השונים, ואת הנקודות שאין עליהן הסכמה.
- התלמיד ינסח פשרה מוסכמת המשקפת הן את הנקודות המוסכמות והן את הנקודות שאין עליהן הסכמה. בניסוח הפשרה יתייחס התלמיד לכלל הנימוקים שהוצגו במשימה.
- התלמיד יסביר את ההשלכות ו/או את נימוקי הפשרה המוסכמת.
- התלמיד יציין ערך רלוונטי אחד שנובע מתוך היצירה הנלמדת, שעזר לו לגבש את הפשרה המוסכמת, ויסביר כיצד ערך זה רלוונטי לנושא/לסוגיה/לדילמה, וכיצד הוא עזר לו לגבש את הפשרה המוסכמת.
- התלמיד יכתוב בלשונו את הפשרה המוסכמת. התלמיד ישלב מושגים ספרותיים ויקשר למקורות כנדרש. התלמיד ינסח את הפשרה המוסכמת באופן ברור, מהימן ומפורט. התלמיד ישתמש באופן ביקורתי ואחראי בכלי בינה מלאכותית (לאחר שאימת ועיבד את המידע שהתקבל).

התלמיד יוכל לערוך את החלק הזה החל בשלב 3.

המלצה: חלק זה יהיה בהיקף של כ-200-400 מילים.

מושגים

על התלמיד לציין שלושה מושגים ספרותיים שונים לפחות.
על התלמיד להקפיד לשלב ולקשר כל מושג לתוכן של הקטע הרלוונטי.

- התלמיד יציין, ישלב ויקשר מושג אחד לפחות בתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה.
- התלמיד יציין, ישלב ויקשר מושג אחד **נוסף** לפחות, הרלוונטי לביסוס אחד הנימוקים בהצגת העמדה/הפרשנות שבמוקד נייר העמדה. (מושג זה יהיה שונה מהמושגים ששימשו אותו לתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה, וכן להצגת העמדה/הפרשנות הנגדית/הנוספת). המושג המשמש לביסוס הנימוק השני יכול להיות מושג חוזר – כלומר, מושג שכבר שימש אותו באחד מרכיבי המשימה.
- התלמיד יציין, ישלב ויקשר מושג אחד **נוסף** לפחות, הרלוונטי להצגת העמדה/הפרשנות הנגדית/הנוספת. (מושג זה יהיה שונה מהמושג ששימש אותו לתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה ולביסוס אחד הנימוקים בהצגת העמדה/הפרשנות שבמוקד נייר העמדה).
- התלמיד יקשר ערך לתוכן הפשרה המוסכמת, ויסביר כיצד ערך זה תרם לבחירת הפשרה המוסכמת.

מקורות

על התלמיד להציג שלושה מקורות שונים לפחות, רלוונטיים ומהימנים.

- התלמיד יציג מקור אחד לפחות לתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה (מקור זה לא חייב להיות מקור ספרותי).
- התלמיד יציג מקור ספרותי אחד נוסף לפחות, הרלוונטי להצגת העמדה/הפרשנות שבמוקד נייר העמדה, ולנימוקים לעמדה/לפרשנות. (מקור זה יהיה שונה מהמקורות ששימשו אותו לתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה ולהצגת העמדה/הפרשנות הנגדית/הנוספת).
- התלמיד יציג מקור ספרותי אחד נוסף לפחות, הרלוונטי להצגת העמדה/הפרשנות הנגדית/הנוספת ולנימוק לעמדה/לפרשנות זו. (מקור זה יהיה שונה מהמקורות ששימשו אותו לתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה ולהצגת העמדה/הפרשנות שבמוקד נייר העמדה).

כללי:

- עבור כל מקור המצורף לרשימת המקורות ימלא התלמיד את כל הסעיפים המוגדרים ברכיב ניהול המקורות, וינמק מדוע לדעתו המקורות מהימנים ורלוונטיים למשימה. שימו לב: מהימנות של מקורות נבדקת באמצעות בדיקת זהות היוצרים, מקום וזמן הפרסום, סוג המקור ומסגרת הפרסום.
- תוכן שנוצר על ידי בינה מלאכותית לא יתקבל כמקור במשימה. תוכן זה יכול לשמש כלי עזר לאיתור מקורות מהימנים ורלוונטיים. רק המקורות המהימנים והרלוונטיים שיאתר התלמיד יכולים לשמש מקורות לכתיבת המשימה.
- התלמיד יצרף את המקורות למשימה על ידי ציון מראי מקום מלאים ומפורטים.
- לאחר ההגשה ידרג המורה את רמת הרלוונטיות והמהימנות של כל המקורות: גבוהה, בינונית, נמוכה או אי אפשר לדרג.
- על התלמיד להימנע מהוספת מראי מקום למקורות שהמורה דירג את הרלוונטיות ו/או המהימנות שלהם ברמה נמוכה.

משוב אישי (רפלקציה)

- בתום ההגשה הסופית של שלב 4, התלמיד יתבקש לקיים שיחה עם בוט, שהיא חלק בלתי נפרד מהמשימה.
- שיחה זו תיפתח במערכת רק לאחר שהתלמיד יגיש את עבודתו במסגרת שלב 4. מרגע זה יוקצב לתלמיד פרק זמן של שלוש יממות (72 שעות) להתחיל את ביצוע המשוב האישי. בתום פרק הזמן הזה, תיחסם בפני התלמיד הגישה לביצוע המשוב האישי והוא לא יוכל עוד לבצעו.
- ברגע שנפתחת האפשרות לביצוע המשוב האישי, תישלח לתלמיד התראה מהמערכת. 24 שעות לפני סיום פרק הזמן לביצועו תישלח התראה נוספת, שתזכיר לתלמיד שהזמן שנותר מוגבל.
- הערה: השיחה עם הבוט נערכת בדיבור. על התלמיד לוודא מראש כי הציווד הנדרש קיים, וכי הוא נמצא בסביבה שקטה המאפשרת ביצוע תקין של המשוב האישי.
- בתחילת השיחה יציג הבוט את עצמו ויסביר את אופן ביצוע המשוב האישי. בסיום ההסבר התלמיד יתבקש לאשר שהבין את ההנחיות ושהוא מוכן להתחיל. אישור זה יגרום לפתיחת המשוב האישי בפועל.

- המשוב האישי מוגבל בזמן (המערכת תיידע את התלמיד מראש מהו פרק הזמן המוקצב לו). השיחה תתנהל במבנה של שאלות ותשובות.

השאלות הן בשני תחומים:

- שאלות תוכן – שאלות הקשורות בנושא העבודה שהגיש, שמטרתן לוודא שהתלמיד הבין והפנים את הרעיונות המרכזיים ולמד את הידע שעליו התבססה עבודתו.
- שאלות משוב אישי – שאלות שמטרתן לאפשר לתלמיד לשתף בתחושות ובחוויות מהתהליך שעבר: מה למד, באילו קשיים נתקל, באילו אסטרטגיות השתמש וכדומה.

באמצעות שיחה זו נבחנת לא רק איכות התוצר הסופי, אלא גם עומק ההבנה האישית של התלמיד ויכולתו להתבונן באופן ביקורתי ומשמעותי על תהליך הלמידה שעבר.

שימוש בבינה מלאכותית

לביצוע המשימה, חובה על התלמיד לעשות שימוש בבוט מלווה הלמידה המוטמע במערכת, אך חשוב לעשות זאת בצורה מושכלת, ביקורתית ואחראית. שימוש נכון בבינה מלאכותית יכול להעצים את תהליך הלמידה של התלמיד ולסייע לו באיסוף מידע, בסיעור מוחות, בניסוח ראשוני ובארגון הרעיונות. עם זאת, האחריות על איכות העבודה היא על התלמיד בלבד!

כדי להבטיח שהמשימה תהיה איכותית, עצמאית, מקורית ותשקף את תהליך הלמידה של התלמיד, את הידע שרכש ואת התובנות האוטנטיות שלו עליו להקפיד על ההנחיות האלה:

1. הטקסט של המשימה צריך להיות מנוסח בלשונו, והרעיונות במשימה צריכים להיות כתובים בסדר הגיוני המשקף לכידות רעיונית. על התלמיד לזכור כי מטרת העבודה היא להציג ולהפגין את הידע, ההבנה והיכולת שלו, ולא של כלי הבינה המלאכותית.
2. על התלמיד להשתמש באופן ביקורתי ואחראי בכלי בינה מלאכותית – עליו לעבד את כל המידע שמתקבל מכלי בינה מלאכותית. על התלמיד לאמת תמיד את נכונות המידע באמצעות מקורות מהימנים, לבדוק את המהימנות והרלוונטיות של המקורות שהבינה המלאכותית מציעה, לשפר את הניסוחים ולהתאים אותם לסגנונו האישי ולדרישות המשימה.
3. על התלמיד להקפיד להוסיף מראי מקום מלאים ומפורטים למקורות רלוונטיים ומהימנים במקומות המתאימים לכל אורך המשימה.

חשוב! תוכן שנוצר על ידי בינה מלאכותית לא יתקבל כמקור במשימה. תוכן זה יכול לשמש כלי עזר לאיתור מקורות מהימנים ורלוונטיים. רק המקורות המהימנים והרלוונטיים שהתלמיד יאתר יכולים לשמש מקורות לכתיבת המשימה. על התלמיד לצרף את המקורות למשימה על ידי ציון מראי מקום מלאים ומפורטים.

המיומנויות המרכזיות שהתלמידים ירכשו בעת ביצוע המשימה הן:

- אוריינות לשונית
- אוריינות מידע והערכה
- חשיבה ביקורתית
- הכוונה עצמית

רעיונות לנושאים למשימה:

אנטיגונה / סופוקלס:

- דמותו של קראון
- חוק מול מוסר
- המשפחה מול המדינה
- הגאווה ומחיריה – היסטוריה או אקטואליה?
- סוף טראגי – האם זו גבורה?

בית בובות / הנריק איבסן

- עזיבתה של נורה – המעשה הנכון?
- מימוש עצמי או הקרבה לטובת המשפחה?
- זיוף החתימה של נורה - חוק המדינה מול מוסר אישי
- אמת מול שקר – האם השקר תמיד אסור?
- האם האדם חופשי או כבול במוסכמות החברה?
- האם יש הבדלים מהותיים בין גבר לאישה?
- מוסר וחוק – האם יכול להיות ניגוד ביניהם?

תהילה / ש"י עגנון

- סיפור היסטורי או סיפור רלוונטי?
- האם אפשר לתקן?
- האם הבנים משלמים על חטאי האבות?
- חסידות מול התנגדות
- האם תהילה אחראית לעונשים שבאו עליה?
- מה הסיבה לסבל ולייסורים בעולם?